

โลกวิถวน

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

เทศน์บนศาลา ๑๔ ธันวาคม ๒๕๔๐

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

กิริยาของกรรม กรรมแท้ๆ อยู่ที่ใจ กิริยาของกรรมออกมาจากใจดวงที่เป็นกรรม นั้นกิริยา
หมด ฉะนั้นฟังกรรมไป ฟังกรรม เพราะว่าเราหลงกรรม เรามองข้ามความเป็นจริงไป เลยเป็นทุกข์
ไปหมดไป กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างกัน คนเราเกิดมามีทั้งกรรมดีและกรรมชั่วสะสมมา แต่การ
เกิดมาเป็นมนุษย์นี้ เห็นใหม่ ช่วงเกิด เกิดเป็นมนุษย์แล้วมันมีกรรมดีมาพอสมควร แต่เกิดแล้วก็ยัง
จำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กันไป กรรมนะ

ให้เกิดมาแล้ว จำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน มีทุกข์ต่างๆ กัน มีความสุขต่างๆ กัน โลกเราถึง
ได้มีทุกข์ มีทุกข์มีความคลุกเคล้ากันไป แต่ส่วนใหญ่จะทุกข์ออกหน้า สุขหาน้อยมาก เกิดมาแล้วก็
ยังต้องพจญกับความทุกข์ยากหรือความเป็นอยู่ของเราไปตลอดไป นี่เผชิญไปเรื่อยๆ เหมือน
เร่ร่อนใจ จิตนี้เหมือนคนเร่ร่อน เหมือนสัตว์ไม่มีเจ้าของ เร่ร่อนไป เราลืมหลักความเป็นจริงไป
อันหนึ่ง เราว่าเราเป็นชาวพุทธ แต่หัวใจเราเร่ร่อนไม่ใช่เป็นชาวพุทธ

พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ชาวพุทธต้องถึงรัตนตรัย พระพุทธ องค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า ชีวิตเป็นแบบอย่าง ชีวิตขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นแบบอย่างนะ
เกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ เจ้าชายสิทธัตถะเป็นลูกของกษัตริย์ ปัจจัย ๔ สมบูรณ์มาก อาหารนี้
อาหารของกษัตริย์ ในราชวังอาหารการกินนี้ต้องประณีตมาก ปราสาท ๓ ฤดู ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่ง
ห่มนี้ไม่ต้องพูดถึง จะประณีตมาก ยารักษาโรค ปัจจัย ๔

ปัจจัย ๔ ของกษัตริย์ทำไมไม่สามารถทำให้เจ้าชายสิทธัตถะหลงโลกได้ เจ้าชายสิทธัตถะ
ทำไมถึงไม่หลงอยู่ในวังวนของโลก แต่เราว่าเราเป็นชาวพุทธ เห็นใหม่ ชาวพุทธ องค์สมเด็จพระ

สัมมาสัมพุทธเจ้าสอนถึงปัจจัย ๔ เครื่องอยู่อาศัย แต่เราไม่ใช่เครื่องอยู่อาศัยนี้ เราหลงไปในกระแสของโลก เห็นใหม่ว่ากรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน นี่ใครหลงมากหลงน้อยไป หลงไปในกระแสของโลก หลงไปเรื่อยๆ เหมือนสัตว์ไม่มีเจ้าของ

พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ว่าถึงรัตนตรัย ถึงจริงรีเปลา ถ้าถึงรัตนตรัยจะไม่ตื่นกับกระแสโลกจนเกินไปจนไม่ต้องประสบความทุกข์เร่าร้อนจนปัจจุบันนี้ไง ปัจจุบันนี้มีความทุกข์กันมาก เพราะเป็นสภาวะตามความเป็นจริงมากระตุกใจ เป็นชาวพุทธไม่สามารถเข้าใจ เป็นชาวพุทธไม่มีสติสัมปชัญญะการดำรงชีวิตแบบชาวพุทธ ต้องให้สภาวะตามความเป็นจริงเศรษฐกิจถดถอยนี้มากระตุก กระชากกลับใจ กระชากกลับมาเห็นใหม่

ขณะปัจจุบันนี้เขาบอกกันว่า การต้องกลับไปใช้เศรษฐกิจดั้งเดิมตามความเป็นจริง ปัจจัย ๔ เครื่องอยู่อาศัย แม้แต่ปัจจุบันนี้เวลาตกทุกข์ได้ยากขึ้นมา ของที่มีอยู่ บ้านของตัวเองยังรักษาไว้ไม่อยู่ ต้องขายทิ้ง ต้องขายทิ้งเพื่อกลับไปอยู่ในที่ที่ที่ว่าตามสถานะของตัวเองจะอยู่ได้ไง สถานะตามความเป็นจริงนี้มันเป็นสถานะที่การหลอกลวงไป กระแสของโลก

นี่โลกล้วนๆ เลย โลกสร้างขึ้นมา โลกปั่นขึ้นมา โยนกันไปโยนกันมาให้เป็นระบบเศรษฐกิจขึ้นมา แล้วเราก็หลงกันไป เห็นใหม่ โลกนี้เป็นสมมุติอยู่โดยธรรมชาติ ตามความเป็นจริงอยู่แล้ว ยังทำให้สมมุติซ้อนขึ้นไปอีก ปั่นกันขึ้นมาให้เป็นกระแสเศรษฐกิจขึ้นไปไง แล้วเราชาวพุทธที่ไม่มีหลักของใจ ไม่รู้สภาวะตามความเป็นจริงตามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสสอนไว้

ก็ตื่นเดินไปกับเขา เห็นใหม่ ต้องมีปัจจัยที่ ๕ ต้องมีปัจจัยที่ ๖ ปัจจัยที่ ๗ ปัจจัยที่ ๑๐๐ นู่นนะ ปัจจัย ๔ เครื่องอยู่อาศัยก็ต้องมีปัจจัยที่ ๕ ต้องมีรณมิติ แล้วเวลาพอถึงเศรษฐกิจมันตก รดกับบ้านจะรักษาสิ่งใดไว้ก่อน มีความทุกข์ใหม่ แต่ถ้าเป็นความทุกข์เมื่อก่อน เห็นใหม่ ต้องตามเขาให้ทัน ต้องตามกระแสนั้นให้ทัน ในเมื่อโลกนี้เป็นสมมุติอยู่แล้วยังต้องมีสมมุติซ้อนสมมุติขึ้นมาแล้วเราก็วิ่งเต้นเผ่นกระโดดกันเหมือนกับสัตว์ไม่มีเจ้าของ

สัตว์ไม่มีเจ้าของ ไม่มีหลักของใจ ไม่ใช่ชาวพุทธตามความเป็นจริงไป มันไม่มี มันเป็นพุทธแต่ไม่รู้ว่าเป็นพุทธตรงไหน ตื่นไปกับสมมุติโลก ตื่นไปๆ จนถึงว่าสภาวะกระตุกกลับมาถึงว่าต้องกลับบ้านเดิม ต้องกลับไปอยู่ในชนบท ต้องกลับไปอยู่ตามความเป็นจริงของปัจจัย ๔ เครื่อง

อยู่อาศัย ต้องลงไปทำมาหากินกันขึ้นมา พื้นฐานขึ้นมาใหม่ เห็นใหม่ นั่นล่ะเพราะเราไม่เข้าใจ หรือเราวิ่งเต้นผ่านกระโถด

แต่ในสภาวะสังคมแบบนั้น ถ้าผู้ใดมีหลักยึดตามความเป็นจริง ตามที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนให้ เป็นชาวพุทธใจ ชาวพุทธรู้จักอ่อนน้อม รู้จักถ่อมตน รู้จักเจียมตัวใจ ไม่ทำเกินสถานะของตามความเป็นจริงของตัวเอง คนคนนั้นก็จะต้องมีสิ่งที่เก็บหอมรอบริบไว้ ช่วงนี้เป็นช่วงโอกาสทองเลย ที่คนที่มีเก็บหอมรอบริบไว้ คอยซ่อนชื่อของที่ถูกๆ ที่ว่า

เพราะเขาสร้างกันขึ้นมาให้เป็นกระแสของโลก มีบ้านหลักที่ ๑ มีบ้านหลังที่ ๒ ที่พักตากอากาศ มีบ้านหลังที่ ๓ หลังที่ ๔ ถึงเวลาจริงๆ เข้าฟองสบู่มันแตกเอาไว้ไม่อยู่ เขาก็ต้องปล่อยทิ้งไป เห็นใหม่ ผู้ที่มีความเก็บหอมรอบริบ รู้จักถ่อมตน ตอนนี้ได้ ได้ประโยชน์ ได้ประโยชน์เลย

ถึงบอกว่า ใครมีหลักมาก ไม่ตื่นไปตามกระแส คนนั้นจะได้ประโยชน์ในช่วงเหตุการณ์แบบนี้ แต่คนที่ตื่นเข้าไป คว่าเข้าไป ช่วงนั้นคนนั้นจะเดือดร้อนมาก นี่ถึงวัดกันในหัวใจใจว่าคนไหนมีเนื้อหาของแก่นสารของพุทธศาสนาอยู่ในหัวใจ มีธรรมในหัวใจ คนนั้นจะมีความเดือดร้อนน้อยกว่าคนที่ว่าเป็นสัตว์ไม่มีเจ้าของ ถึงต้องให้สภาวะตามความเป็นจริงกระตุกกลับมา กลับมา กลับมาใช้ให้เป็นชาวพุทธแท้ใจ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนถึงว่าให้มีปัจจัย ๔ เครื่องอยู่อาศัยของการเป็นมนุษย์ ทำไมเจ้าชายสิทธัตถะมีอยู่พร้อม ทำไมไม่ตื่นไปกับสิ่งเหล่านี้ ทำไมออกบวชได้ เห็นใหม่ ชีวิตที่เป็นแบบอย่าง ทำไมเจ้าชายสิทธัตถะชุ่มอยู่ทั้งหมดเลย ชุ่มอยู่ในกามคุณทั้ง ๕ พร้อมไปหมด แม้แต่จะกินอาหารยังมีเครื่องประโคม มีดนตรีทำให้เคลิบเคลิ้มอยู่ ทำไมไม่เคลิบเคลิ้มไปกับปัจจัย ๔ ที่เป็นความประณีตนั้นล่ะ

จะบอกว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านสร้างบารมีมาก็ถูกต้อง สร้างบารมีมาสร้างบุญกุศลมาจนจะต้องมาตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ชีวิตที่เป็นแบบอย่างเราต้องยกชีวิตที่เป็นแบบอย่างเป็นครูของเราสิ นี่จะหลุดพ้นออกมา หลุดพ้นออกจากความเป็นคฤหัสถ์ ออกมาเป็นนักบวช ยังต้องแสวงหา ยังต้องไปแสวงหาอยู่อีก ๖ ปี

อันนี้ก็เหมือนกัน เราต้องดูที่หัวใจของเรา หัวใจของเรา หัวใจของเรา เรากลับมาอยู่ในบ้านเดิม กลับมาอยู่ในสถานะตามความเป็นจริงในเรื่องของปัจจัย ๔ ไข่มุม อันนั้นเป็นสภาวะของความเป็นอย่างของมนุษย์

แต่การกลับมาของหัวใจ เจตนา เจตนาที่ส่งออกไป ความคิดฟุ้งซ่านที่ส่งออกไป เราต้องดึงกลับมา จากเจตนาต้องดึงกลับมาที่ใจ เจตนา ความคิด เจตนา เจตสิกที่ส่งออกไปจากพลังงานของใจ เราจะทำความสงบก่อน มันก็ตั้งใจ ดึงอาการของจิตทั้งหมดกลับมาอยู่ที่ใจ

มันเหมือนกัน ต้องกลับมาอยู่ในสถานะตามความเป็นจริงก่อน สถานะตามความเป็นจริงแล้ว ตามความเป็นจริงนั้นถึงจะเป็นต้นทุนใจ เป็นหลักความเป็นจริงที่เราเกิดเป็นมนุษย์มีกาย กับมีหัวใจ ความเดือนร้อน ความทุกข์ รวมลงแล้วต้องไปสะสมไว้ที่ใจ ถึงว่า คนถึงเกิดมา กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน ต่างๆ กัน บุญบารมีถึงไม่เหมือนกัน

“องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านสร้างสมบารมีมานี้ เราไม่ได้สร้างสมบุญบารมีมา เราถึงได้ต้องทนทุกข์ยากอยู่นี่ไง” อันนั้นเป็นการกิเลสมันพุด ความคัดค้าน ความต้านทานของกิเลสในหัวใจนะไม่ใช่ใจ กิเลสอยู่ที่หัวใจ มันขัดค้าน มันตะแบงจะให้การทำความดี หรือจะให้เราเข้าไปใกล้ถึงความเป็นสุข ตามสุขเนื้อแท้ที่ให้ออกไปจากตรงนั้น นี่กิเลสที่อยู่ในหัวใจ มันพยายามผลักไสออกมาให้เราพ้นจากคุณงามความดีทั้งหมด

คุณงามความดี เริ่มต้นนะ แค่ออกเข้ามาถึงสถานะเดิม ต้องกลับมา เวลาเศรษฐกิจทางโลกเราอยู่ทางโลกทางมนุษย์ ยังต้องกลับไปอยู่ตามความเป็นจริงใจ ปัจจัยพื้นฐานการเกษตรขึ้นมาตามความเป็นจริง คือของกินของใช้ ของอยู่ของอาศัยใจ หัวใจที่กลับมาเป็นปกติของใจก็ดึงจิตทั้งหมดกลับมาที่ใจ คือทำความสงบใจ กำหนดพุทโธๆ ทำจิตให้สงบ จิตมันฟุ้งซ่านออกไป มันไปกว้านออกหมด กว้านทุกอย่างมารู้หมด มันถึงทำให้จิตนี้ไม่สงบ ความที่ไม่สงบเพราะอะไร

เพราะมันไม่มีการบังคับด้วยสติ ไม่มีเจตนาความจริงจังที่เราจะทำให้สงบ ต้องดึงกลับมา เหมือนกัน เหมือนกับสภาวะที่ฟองสบู่แตกนี่แหละ ทำไมฟองสบู่แตกถึงเข้าใจล่ะ? ก็เพราะว่าความเป็นจริง สถานะความเป็นจริงที่มันอยู่ไม่ได้ด้วยกระแสของสมมุติ สมมุติที่มันอยู่ไม่ได้ มันแปรสภาพตามความเป็นจริงอยู่แล้ว แต่เราไม่เข้าใจมัน เราไปสร้างขึ้นมาเพื่อจะหลอกกันเองใจ

ใครที่มีปัญญาก็ได้ฉลาด คนฉลาด คนมีปัญญา คนนั้นจะได้ประโยชน์ หลอกให้คนโง่เข้ามาเป็นเหยื่อ ขณะที่เศรษฐกิจเจริญรุ่งเรืองขึ้นมา ทุกคนต้องวิ่งเข้าไปหาศูนย์กลางของอำนาจใจ ต้องเป็นที่ตลาดการเงิน ศูนย์กลางของการตัดสินใจ ผู้ที่เข้าไปเก็บหรือจับข้อมูลภายในได้ ผู้ที่ตัดสินใจซื้อขายก่อน คนนั้นจะได้ประโยชน์ เห็นไหม แผลงมาวิ่งเข้าไปนะ เป็นเหยื่อเขาทั้งหมดเลย

ไปหมุ่คนที่มีความรู้มาเป็นฐานของเขา ทุกข์ยากขนาดไหนที่แผลงมาอุดส่าห์เก็บหอมรอมริบแล้วเข้าไปเป็นเหยื่อของผู้ที่เข้าไปถึงจุดศูนย์กลางของข้อมูลข่าวสารนะ เวลาเศรษฐกิจมันขาขึ้น ขาขึ้นที่ว่าขึ้นๆ กัน นั่นคือปั่นกันเข้าไป ความโง่และความฉลาด อยู่ในสังคมของกระแสนั้น เขามีผลประโยชน์กันอยู่ในนั้นทั้งหมด

ไอ้หัวใจเรานี้ก็เหมือนกัน มันคิดว่ามันจะได้เปรียบตลอดเวลา คิดว่ามันจะรู้ใจ มันถึงกว้านเอาเข้ามา กว้านเอาอารมณ์ต่างๆ สิ่งของมันเคยรู้ เอามาฟุ้งมาชาน มาปรุงมาแต่งอยู่ในหัวใจ มันถึงไม่ได้กลับไปอยู่ในที่เดิมใจ จิตนี้ก็เหือดร้อนไปสิ พยายามจะทำจิตให้สงบขนาดไหนมันก็ไม่สงบ เพราะมันไม่กลับไปอยู่ในสถานะตามความเป็นจริง

ตามความเป็นจริง จิตนี้ก็คือพลังงานตัวหนึ่งเท่านั้น กิเลสที่ทำให้ฟุ้งชานออกไปเพราะความจำได้หมายรู้ อุปาทานการยึดมั่นถือมั่นในรูป รส กลิ่น เสียงต่างๆ แล้วเราควบคุมไม่ได้ พอเรายังหลับตาลง หลับตาลงหมายถึงว่า เรารวมลงทำอะไร เด็กนะ ถ้าปล่อยวิ่งเล่นมันจะล้มตัว มันจะสนุกเพลิดเพลินไปประสาของเด็ก เด็กจะอยู่ของเขาได้ แต่ถ้าเราจับเด็กให้นั่งปกติ หรือจับเด็กให้นอนนะ ต้องหลอกต้องล่อกันทุกวิถีทางเพื่อจะให้เด็กนั้นพอใจหรือให้เด็กนั้นยอม แต่ส่วนใหญ่แล้วจะไม่ยอม

เห็นไหม การพักผ่อนของเด็กนั้น ทำให้เด็กคนนั้นร่างกายสมบูรณ์ แล้วจะได้เจริญเติบโตต่อไปเพราะมันไม่อ่อนเพลีย นี่ก็เหมือนกัน หัวใจที่เข้าใจให้สงบมันจะเข้ากลับไปทำให้เป็นพื้นฐาน แล้วใจนั้นมันจะสงบเข้าบ่อยๆ จนเป็นสมาธิจนจิตตั้งมั่นใจ ถ้ามันกลับมาตรงนี้แล้วมันกลับเป็นประโยชน์ แต่กิเลสมันบอกว่า “ไม่ใช่ กลับไปตรงนั้นแล้วเสียเวลาเปล่า นั่งสมาธิเข้าใจให้สงบ ไม่เห็นได้ประโยชน์อะไรขึ้นมาเลย” ผู้เราคิด เราใช้ปัญญาปรุงแต่งออกไปนี่เราจะได้ประโยชน์มหาศาล เราจะคิดอะไรก็ได้” เห็นไหม กิเลสมันหลอกขนาดนั้นนะ

เหมือนกับข้างนอกที่สมมุติที่เขาหลอกกัน แผลงเม้าวิ่งเข้าไปโดนเขาเผาไฟ จนปีกเปิกใหม่หมดก็ย้งเดินเข้าไปหานะ อันนี้คือกิเลสใจ เหมือนกับเราเหมือนกัน เหมือนกับจิตที่มันไม่สงบนี้ก็เหมือนกัน มันไม่สงบเพราะว่าอันนี้คือกิเลสมันยุมันแห่ กิเลสในหัวใจเรามันยุมันแห่ในหัวใจเรา เราไม่รู้ตัว เราไม่เข้าใจใจ เราว่าเป็นเราๆ คนทุกคนว่าเป็นเรา เป็นความคิดเป็นเรา ทุกอย่างเป็นเรา เราเลยพันกันอยู่ตรงนั้น แก้ไม่ออกใจ

พระพุทธเจ้าถึงสอนให้กำหนดพุทโธ สีล สมาธิ ปัญญาใจ การปฏิบัติต้องมีศีลพร้อมก่อนใช้ใหม่ ศีลคือการปกติของกาย แต่มันไม่ปกติของใจ เพราะเริ่มมีการบังคับ เหมือนเด็กมันจะเริ่มเดินแล้ว พอทำเข้าบ่อยๆ ตั้งตรงใจเข้า กำหนดพุทโธๆๆ มีความมุมานะตรงนี้ใจ มันก็เหมือนกับเรา กลับไปที่พื้นฐานนั้น ฟังสิ! กลับไปที่พื้นฐานเดิม กลับบ้านเรา กลับไปหัวใจของเรา กลับไปหาตนเองนั่นนะ

กลับไปหาตนเอง ตนเองก็เหมือนกับเศรษฐกิจตอนนี้ เห็นไหมที่แก้ไขไม่ได้เพราะเศรษฐกิจนี้ยังไม่ลงถึงกันบั้งใจ ยังไม่ลงถึงจุดต่ำสุดใจ จุดต่ำสุดถึงจะเริ่มดันไต่ขึ้นมาเป็นระบบเศรษฐกิจรอบใหม่ หัวใจไม่ตกลงมาถึงสมาธิ หัวใจไม่ถึงพื้นฐานของใจใจ มันก็วนอยู่อย่างนั้นนะ ลงมาก็ยังลงสงบ ถ้าจะสงบเข้าไปก็สงบแบบไม่ถึงฐาน ไม่มีกำลังไปทั้งหมดเลย นี่การประพฤติปฏิบัติมันเป็นแบบนี้ ทำไมเราถึงไม่ได้ประโยชน์ในการที่ว่าเราประพฤติปฏิบัติไ้

คูสิ เวลาเราเห็นระบบเศรษฐกิจ เห็นความเป็นไป ทุกคนเศร้าใจนะ ทุกคนเศร้าใจว่าไม่น่าเป็นอย่างนี้ ทำไมมันเป็นไปได้ ทั้งๆ ที่ว่าเราเป็นชาวพุทธ แล้วเหตุการณ์เกิดขึ้นที่ประเทศไทยก่อนนะ มันลามไปทั้งโลกเลย ลามไปหมดเลย เพราะว่าเราผลอกันมาก เราเป็นสัตว์ไม่มีเจ้าของกันมาก หัวใจนี้เป็นสัตว์ที่ไม่มีเจ้าของ วิ่งเดินเผ่นกระโดดตามกระแสของเขาไป มันถึงไม่ใช่ชาวพุทธตามความเป็นจริงใจ

ถ้าเป็นชาวพุทธตามความเป็นจริง มันใช้ปัจจัย ๔ ตามความพอดีของตัว มันไม่ฟุ่มเฟือยไม่ฟุ้งเฟ้อขนาดนี้ มันไม่สมกับกิเลส กิเลสมันยุแห่ใจ นี่เหมือนกันเลย หัวใจที่ว่าเป็นชาวพุทธนะ ชาวพุทธเราในประเทศไทยนี้ ๖๐ กว่าล้านคน ทั่วโลกเขาก็ว่ามีเกือบพันล้าน เฉพาะชาวพุทธนี้แล้วประพฤติปฏิบัติกันได้ขนาดไหน อ่อนแอที่สุดคือชาวพุทธนะ เพราะพระพุทธเจ้าสอนให้มีอิสระใจ ให้คิดเอาเอง ให้พอใจแล้วปฏิบัติ

เพราะการประพฤติปฏิบัตินี้มันเกิดขึ้นที่ใจ ความสุขและความทุกข์ ใจนี้เป็นสำคัญ ใจนี้สำคัญกว่าร่างกาย นี้เราไปมองกันแต่วัตถุๆ ใจ ว่าคนที่ เป็นชาวพุทธต้องมีเครื่องประดับ มีเกียรติยศมีเกียรติคุณ ไปมองตรงนั้น ไม่ได้มองว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้แล้วมีอะไร? มีผ้า ๓ ผืน กินอาหารวันละมื้อเดียว นอนแต่พอสสมควรเท่านั้น หัวใจนี้เป็นพระอรหันต์ มีความสุข ไม่มีความทุกข์ใดๆ เจือปนแม้แต่นิดเดียวเลย

มีบริวาร ๘ มีผ้า ๓ ผืนเท่านั้น แต่หัวใจประเสริฐ เห็นไหม นั่นละ ชาวพุทธอยู่ที่ตรงนั้น ไม่ใช่ว่ามีวัตถุมากแต่เป็นจี๊ซ่า เป็นหมิ่นมหาศาล ไม่ใช่ ชาวพุทธถึงมองกันที่จิตใจ หัวใจที่เป็นความสุขแท้ หัวใจที่จะเป็นหัวใจของชาวพุทธว่าเป็นธรรมใจ ธรรมที่ใจ ใจกระทำ ใจกับธรรมเป็นเอโก ธรรมโม เป็นหนึ่งเดียว ใจเป็นธรรม ธรรมเป็นใจนะ เป็นอันเดียวกันแล้วมีความสุขมาก มหาศาล มันเป็นหลัก เป็นแก่น เป็นเป้าหมายของชาวพุทธทั้งหมดเลย แล้วชาวพุทธที่เป็นพันๆ ล้านนี่ปฏิบัติกันอย่างไร มันมีที่องค์ที่สำเร็จถึงใจกับธรรมเป็นอันเดียวกัน ฉะนั้น ใจถึงสำคัญ

แต่เวลาพูด กิเลสมันพูดมันต้องเถียงตลอด มันต้องมีกินมีใช้ มันต้องมีอย่างนั้นถึงจะมาปฏิบัติ คนนี้ต้องมีกินมีใช้ก่อน เหลือเพื่อแล้วค่อยมาปฏิบัติ แล้วประเทศไทยตอนนี้จะเอาอะไรมาปฏิบัติล่ะ ในเมื่อไม่มีเลย เป็นหนี้เขานั่นเป็นลบนขนาดนั้นนะ ทำไมทำกันไม่ได้ล่ะ

เพราะกิเลสมันอ้าง ความคิดในหัวใจมันอ้างไว้ตลอด มันผลักไสไม่ให้อยู่ในปัจจุบันธรรม ปัจจุบันในการประพฤติปฏิบัติใจ มันอ้าง มันไส มันถึงว่ามันตื่นกระแสบอกกับเขาให้เขาหลอก มันก็ยังน่าน้อยใจว่า ก็เต็มใจให้เขาหลอก ก็เป็นเหยื่อเขานั่นนะ นั่นเป็นวัตถุ มันเป็นสมมุติ มันเป็นแค่เครื่องอยู่อาศัย แม้แต่กายนี้ยังไม่ใช่เราเลยนะ แล้วนับประสาอะไรกับวัตถุภายนอกนั้นมันจะเป็นของๆ เรา ทำไมไปเห่อกับเขานั่นนะ ถึงว่าไม่เคยเจอความสุขแท้ใจ เจอความสุขจอมปลอม เขายื่นมาให้ พอเขาชักกลับ ทุกคนก็ตื่นทำ

ถึงว่า ไม่เชื่อเขา ไม่ตื่นตามกระแส ถึงต้องกลับมาเป็นเศรษฐกิจพอเพียง กลับมาเศรษฐกิจแบบเกษตรกรรม เห็นไหม ปัจจัย ๔ เครื่องอยู่อาศัย สิ่งของมันจะเกิดขึ้นมา มันเกิดขึ้นมาถ้าเป็นชาวพุทธก็ใช้ ชาวพุทธนี้ไม่ใช่โง่ ชาวพุทธนี้มีปัญญา ขนาดชำระกิเลสได้ทำไมไปโง่กับสิ่งที่เป็นวัตถุละ สิ่งที่เป็นวัตถุเป็นคอมพิวเตอร์ จะเป็นอะไรที่มันเครื่องยนต์กลไกของโลกก็ใช้เงิน ก็ใช้ได้ ถ้าใช้เป็นประโยชน์ แต่ถ้ามันไม่จำเป็นต้องใช้นั้นะ มันไม่จำเป็นต้องใช้ มันยังไม่ถึงเวลาใช้ เราจะไปชวนขายมาใช้ก่อน ก็ใช้โดยการเป็นหนี้ ถึงที่สุดแล้วก็ไม่มีความจำเป็นที่จะใช้เขาไป

อันนั้นมันเป็นเรื่องของข้างนอก นี่เปรียบเทียบเรื่องของใจที่ว่ามันไม่สงบเพราะเหตุนี้ เห็นไหม ดึงกลับมา ดึงกลับมาให้ความเป็นไปของใจตัวนี้ อารมณ์ที่ส่งออกไปมันก็เหมือนกับที่ว่าชาวโลกเขาตื่นวัดตุนั่นล่ะ เพราะมันไม่เห็นพืชเห็นภัยใจ กามคุณ ๕ เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร ความคิด ความคลุก ความคิดความผูกพันในกามคุณ ๕ รูป รส กลิ่น เสียง โสภณูปะ ธรรมารมณ์ นั่นคือกามคุณ ๕

แล้วหัวใจนี้ มันบ่วงของมาร เครื่องล่อ มันบ่วง มันพวงดอกไม้ที่ล่อใจออกไป แต่ใจกับสิ่งนั้นมันเคยเป็นเนื้อเดียวกัน มันถึงปล่อยวางสิ่งนั้นไม่ได้ มันถึงไม่สงบ มันถึงย้อนกลับมาถึงใจของตัวไม่ได้ ไม่ย้อนกลับมาถึงความสงบอันนั้นใจ

เสมือนที่ว่าเขาออกไปถึงศูนย์กลางอำนาจของการเงิน พอถอยกลับมาถอยไม่ลงนะ เวลาอุตสาหกรรมจะกระโดดโลดเต้นขึ้นไปจนถึงจุดศูนย์กลางของข้อมูลข่าวสาร แล้วกว่าจะทิ้งมาเฉยๆ มันทิ้งไปได้อย่างไร กว่าที่จะตะเกียกตะกายขึ้นมาใช้ชีวิตทั้งชีวิต อายุ ๕๐-๖๐ แล้วถึงจะมาถึงตรงนั้น แล้วจะตกงานกลับไป จะเอาอะไรไปใช้ อะไรเป็นเครื่องอยู่เครื่องอาศัย

อันนี้ก็เหมือนกัน มันเป็นกิเลสกับใจนี้มันซ้อนกันมา มันซับซ้อนมา ไม่รู้ก็ชาติต่อก็ชาติแล้ว มันเป็นเนื้อเดียวกัน มันเลยไม่ยอมปล่อยวางใจ แต่เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมาแล้วบอก ตรงนี้เป็นพื้นฐาน จิตต้องเป็นสมาธิก่อน ต้องตัดออกจากโลกียารมณ์ ถ้าจิตเป็นโลกียารมณ์ ปัญญาจะคิดขนาดไหน จะมีปัญญา จะมีเกียรติคุณขนาดไหน มันก็เป็นเรื่องของสมมุติทั้งหมด ต้องกลับมาตรงจิตตรงนี้ ให้จิตนี้เป็นสมาธิ ปล่อยวางโลก โลภะทั้งหมด แล้วค่อยกลับมาพิจารณาปัจจัย ๔ ตามความเป็นจริงของมัน

เราพึ่งตัวเองกันไม่ได้ เราตกทุกข์ได้ยาก เรากลับไปอยู่บ้านเรา เราก็ต้องการ...รัฐบาล ต้องการผู้ที่มีอำนาจ ต้องการความเป็นธรรม ต้องการให้อยู่อาศัยได้ ฟังนะ ขนาดกระทรวงแรงงาน กรมประชาสงเคราะห์จัดงบประมาณให้เป็นหมื่นๆ ล้านเลย เพื่ออะไร? เพื่อให้คนมีอาชีพ อาชีพคืออะไร? อาชีพคืออาหาร ก็ยังมีการทุจริต เห็นไหม แม้แต่เครื่องอยู่อาศัย แม้แต่ยารักษาโรค ๑,๔๐๐ ล้านบาท ก็ยังใช้กันก็ส่วนเปอร์เซ็นต์นะ

เห็นไหม เราหวังพึ่งความเป็นธรรม มันก็ยังมีมาโกงมากินกันอยู่ตลอดเวลา ทั้งๆ ที่ว่าเราหวังพึ่งอาศัย ทั้งๆ ที่รู้ๆ ทั้งๆ ที่รู้ว่าขณะนี้เราต้องเป็นเศรษฐกิจพอเพียง ต้องกลับไปอยู่ตามความ

เป็นจริง แต่เวลากลับมาแล้วจะมาหวังพึ่งเขาบ้างก็ยังมีการ โกง มีการทุจริต นั่นคือเรื่องของกิเลส
ทั้งหมดเลย

จิตที่มันสงบเข้ามา จิตที่กลับมาพื้นฐาน นี่ความหลงในความเห็นของตัวเอง จิตสงบจะเกิด
นิमित จะเกิดความเห็น จะเกิดธรรมแสดงออก เราก็ตื่นออกไปอีก เห็นใหม่ แม้แต่จิตเราสงบ ก็
เหมือนเรากลับมาแล้วเราจะพึ่งสภาวะธรรม สัพพะเพ ธมฺมา อนตฺตา ธรรมทั้งหลาย ธรรม ธรรม
ทั้งหลาย สมาธิธรรม สมาธิกว่าเราจะกำหนดให้เป็นความสงบได้ ว่าความสงบนี้มันปล่อยออกมา
จาก รูป รส กลิ่น เสียง ปล่อยออกมาจากบ่วงแห่งมาร ทำจิตนี้ให้สงบเข้ามา เรากลับไป จากจิต
กลับไปอยู่ที่ใจ เราว่ามันจะถึงว่าเป็นพื้นฐานแล้วมันจะได้อาศัยตัวเอง มันก็ยังมีกิเลสมาหลอกอีก
เห็นใหม่ ต้องยกขึ้นวิปัสสนา มันหวังพึ่งใครไม่ได้ไง

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “ธรรม วัชการ เราตถาคตเป็นผู้บอก เป็นผู้ชี้ ผู้ที่
จะชำระกิเลส ผู้นั้นต้องปฏิบัติ แล้วธรรมต้องชวนขวยขึ้นมาเอง” ในทำนองเดียวกัน เรากลับไป
อยู่ในชนบท เราหวังพึ่ง หวังพึ่งที่นั่น หวังพึ่งที่นี่ แล้วมันพึ่งได้ตามความเป็นจริงไหม เขาเอาเรานี้
เป็นเหยื่อ ตั้งงบประมาณขึ้นมาแล้วก็หลอกกินกันอีก

อันนี้ก็เหมือนกัน จิตเราว่าเราสงบ เราทำจิตให้สงบ เราว่า “จิตนี้สงบแล้วมันจะรู้ธรรมเอง
มันจะตรัสรู้เอง พอจิตนี้สงบแล้วจะเกิดปัญญา พอจิตนี้สงบ พอน้ำใสจะเห็นตัวปลา” เราคิด เรา
คิดนะ เพราะกิเลสเรายังไม่ได้ชำระ พอเราคิด เราคาด เราหมาย มันก็จะเป็นอย่างที่ว่า ตั้ง
งบประมาณขึ้นมาจะ แล้วก็กินกันเอง จิตมันสงบก็เกิดนิमितไง โอ้! เกิดนิमितนี้กว่าตรัสรู้แล้ว รู้
ธรรมแล้ว

รู้นะ เพราะอะไร เพราะใจมันสงบ มันได้คัมภีร์ คัมภีร์สารของสมาธิธรรม มันจะเว้งว้างนะ
แต่ถ้าไม่กลับมายกขึ้นวิปัสสนานะ จะตั้งงบประมาณขึ้นมา งบประมาณก็ธรรมของพระพุทธเจ้า
ไง ธรรมอันนี้พระพุทธเจ้าสอนไว้แล้วนะ สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาส ข้ามพ้นได้ มันก็
ตั้งขึ้นมา แล้วมันก็โง่กินขึ้นมาเองไง ว่าเป็นไปตามนั้น ทั้งๆ ที่ยังไม่พิจารณากาย เวทนา จิต
ธรรมเลย

จิตนี้สงบแล้วต้องพยายาม พยายามนะ ไม่ให้ใครเข้ามาดูแล ไม่ให้กิเลสเข้ามาดูแล
ไม่ให้กิเลสเข้ามาแบบว่า “ตั้งงบประมาณแล้วนะ ๑,๔๐๐ ล้านนะ แล้วเราจะแบ่งกันอย่างไร” เห็น

ใหม่ เหมือนกัน จิตนี้สงบแล้ว ไม่ใช่ว่าพอดึ่มคำในอารมณ์ของความว่าง ในรสของสมาธิ ก็ว่าอันนี้เป็นผลของเราไป

เป็นธรรมของพระพุทธเจ้า เป็นธรรมตามความเป็นจริง จิตมันว่างกับอารมณ์ จิตมันปล่อยวางนั่นนะ แต่กิเลสมันก็มาว่าอันนี้เป็นของของเราไป มันจะเป็นของเราได้อย่างไร มันเป็น สพุเพชฌมา อนาคตา ธรรมทั้งหลายต้องแปรสภาพทั้งหมด แม้แต่สมาธินี้ก็ต้องแปรสภาพไปทั้งหมด เพราะจิตนี้ไป จิตนี้วนเข้าไปในรูปอารมณ์ของจิต มันยังไม่ได้ชำระกิเลส

ต้องชำระกิเลสหมายถึงว่า เชื่อที่อยู่ในหัวใจนั้น ให้มีความเป็นธรรมตามความเป็นจริง ตามความเป็นจริงต้องพิจารณากาย เวทนา จิต หรือธรรม ให้พลังงานตัวที่พิจารณานั้นมันปล่อยวางตรงนี้ออกมา ตรงนี้เพราะอะไร เพราะกาย เวทนา จิต ธรรม กับใจดวงนั้นมีกิเลสนี้เป็นขางเหนียว เป็นเครื่องสมานกันไว้ เป็นเครื่องสมาน เป็นการเห็นแก่ตัว เป็นการคิดอยากใหญ่ เป็นการกว้านทุกอย่างสมบัติมาเป็นของตัวเอง

ในเมื่อเราอยู่ในเหตุการณ์ เราอยู่ในสถานะกลางทะเลทราย เราต้องหวังมีน้ำดื่มเอาไว้เพื่อจะเอาไว้ดื่มกิน เพื่อให้ผ่านพ้นจากทะเลทรายนั้นไปได้ เห็นไหม เรามีความต้องการ ขณะที่จิตมันสงบมันก็เหมือนกัน ความที่เป็นตน เป็นเรา เป็นอุปาทานความยึดมั่นถือมั่น มันอยู่ตรงนั้นทั้งหมด เวลามันเข้าไปถึงตรงนั้นแล้วมันก็จะทุจริต มันจะโกง กิเลสมันเป็นอย่างนั้นโดยธรรมชาติของมัน

แล้วมันถึงจุดที่ว่า เราตั้งงบประมาณขึ้นมา แล้วเราจะเงื่อนเขาไปตามความเป็นจริง ให้ออกไปตามเนื้อผ้าเลย มันผ่านเข้ามาถึงตัวเรานั้นก็อยากได้ นี่ก็เหมือนกัน พอดึ่มสงบขึ้นมาปั๊บ มันจะยึดอันนั้นเป็นของเราเลย ทั้งๆ ที่เป็นมรรคองค์สุดท้ายไป สัมมาสมาธิ เป็นสัมมาสมาธิ มรรค อริยสังขัง มรรคคือองค์ ๘ ไป มรรคละ ทางเดินไป ทุกข์ สมุทัย นี้โรธ มรรค มันเป็นอริยสังข

แค่สมาธิธรรมเป็นหนึ่งในมรรค ๘ เห็นไหม อยู่ในอริยสังข อยู่ในมรรค ๘ อันสุดท้ายนั่นนะ มันเป็นธรรมของพระพุทธเจ้าที่ว่า วางไว้ว่าอันนี้เป็นพื้นฐาน ทำให้ใจพ้นออกจากโลกียะ ให้อยกขึ้นเป็นวิปัสสนา

อันนี้ถ้าเรารู้สภาวะหรือเรายอมรับ เราต้องก้มหน้าก้มตาเพื่อตน ยกตนของตนให้พ้นจาก ความเห็นแก่ตัว ความยึดมั่นถือมั่น ความจะทุจริต เอาธรรมของพระพุทธเจ้าโดยยึดมาก่อนใจ เอาอนาคต เอาสิ่งที่ว่ายังไม่ถึง มาเป็นของตนในปัจจุบันนั้น มันก็เป็นการทุจริต

อันนี้ก็เหมือนกัน ความเห็นของเราณะ มันยังไม่เห็น ต้องทำจิตให้สงบแล้วปล่อยวางให้หมด ถ้าไม่เห็นกายให้นึกขึ้นมา แต่เวทนาจะเห็นขึ้นไป เวลามันสุขนะ มันมีความพอใจ มันว่าง อันนั้นไม่ต้องปฏิเสธ เรากินข้าวนี้ความอิมันนั้นเป็นธรรมชาติ เรามีอาหารกิน เรามีอาหารกินเข้าไป ตกถึงกระเพาะ ความอิมันเป็นโดยธรรมชาติเลย

ถ้าจิตนี้มีความสงบ มีความสุข อันนั้นเป็นธรรมชาติของการประพฤติปฏิบัติ เราไม่ปฏิเสธ ปล่อยให้จิตนี้ลงสงบไปตามความเป็นจริงเลย เห็นไหม อันนั้นถึงว่า มันเป็นเรื่องหา เป็นสิ่งที่เรา แสวงหามาได้ ไม่ได้ปฏิเสธ เราไม่ปฏิเสธก่อน เพราะจิตนั้นถอนขึ้นมาสิ ถอนขึ้นมาจากสุขแล้ว จากสุขจะเกิดเวทนา เกิดความกระทบ เวทนา จะส่วนใดก็ได้ ถ้านั่งนานจะเจ็บจะปวด ยกขึ้น วิปัสสนา เพราะจิตที่สงบแล้ว ถอนออกมา อันนี้จะมีพลังงาน

เหมือนกับเราตั้งงบประมาณขึ้นมาได้ มันมีพลังงาน เราดูว่าสิ่งใดที่เจ็บ สิ่งใดที่ปวด สิ่งนั้น ไม่เป็นตามความเป็นจริง...ไม่ใช่ เพราะว่าเมื่อก็มันสงบ ทำไมเราไม่เจ็บละ พอถอนออกมาแล้ว คลายออกมาแล้วทำไมมันเจ็บละ ทำไมมันเจ็บ เจ็บนี้ เห็นไหม...

...เพราะขณะที่จะพิจารณานี้ คือตั้งงบประมาณขึ้นมาได้แล้ว พอจิตนี้สงบมันก็ตั้ง งบประมาณขึ้นมาได้ มันใช้ประโยชน์นั้นได้แล้วนี้ นี่ก็เหมือนกัน ขณะคิดอันนั้น มันไม่ใช่คิดที่ แรก ขณะคิด ขณะพิจารณา ถ้าจะใช้ความคิดไม่ได้ ต้องใช้คำว่า “พิจารณา” เพราะ...(เทพสิ้นสุด เพียงเท่านั้น)